

Список використаної літератури:

1. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика / А.П. Закалюк. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. — 424 с. — (Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки).

АНИЩУК В. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
завідувач кафедри галузевих юридичних дисциплін
Черкаського факультету,
кандидат юридичних наук

ЗАПРОВАДЖЕННЯ СЛУЖБИ ПРОБАЦІЇ В УКРАЇНІ

Одним із напрямів реформування пенітенціарної системи України є створення на базі кримінально-виконавчої інспекції служби пробації, існуючої в більшості країн Європи [1].

Як підкреслює начальник управління КВІ ДПтС України Олег Янчук, «Офіційно, пробація заявила про себе в Україні у травні 2002 року, коли делегація Державного департаменту України з питань виконання покарань повернулася з відрядження у Королівство Швеції і за його результатами подала до Кабінету Міністрів України пропозиції про створення в Україні служби пробації».

Ключовою відмінністю майбутньої пробації від існуючої в Україні системи виконання покарань, альтернативних позбавленню волі, є її соціальна складова, яка включає заходи соціальної реабілітації засуджених, соціальної допомоги, ресоціалізації, заходи соціальної підтримки та контролю, що мають вирішити завдання попередження повторного вчинення нових злочинів.» [3].

Великим досягненням для України стало прийняття 5 лютого 2015 року закону України «Про пробацію». Як зазначає начальник управління КВІ ДПтС України, «Прийняття Закону України «Про пробацію» — це перший результат на шляху до впровадження європейської моделі роботи з правопорушниками».

Сьогодні світова спільнота та, зокрема, Європейський Союз розглядають пробацію не як альтернативу тюремному ув'язненню, а як заходи кримінально-правового реагування, що мають застосовуватися у першу чергу. До позбавлення волі вдаються лише у крайніх випадках, коли це відповідає інтересам безпеки потерпілого, суспільства або ресоціалізації правопорушника [4, с. 80]. В Україні кількість станом на початок 2015 року у місцях позбавлення, обмеження волі та слідчих

ізоляторах утримувалося 73,4 тис. осіб, а кількість засуджених до покарань без позбавлення волі складала 87,5 тис. осіб.

Зазначеним Законом пробація визначається як система наглядових та соціально-виховних заходів, які застосовуються за рішенням суду та відповідно до закону до осіб, яких притягнуто до кримінальної відповідальності, та забезпечення суду інформацією, що характеризує особу, яка притягається до кримінальної відповідальності. На даному етапі впровадження пробації орган пробації створюється у складі Державної пенітенціарної служби України шляхом реорганізації кримінально-виконавчої інспекції, яка забезпечує виконання покарань, не пов'язаних із позбавленням волі. Пробація умовно поділятиметься на досудову, наглядову та пенітенціарну.

Згідно положень закону України «Про пробацію» орган пробації на запит суду подає досудову доповідь, що містить результати незалежного соціального дослідження обвинуваченого. Це дослідження не має на меті довести його винуватість або невинуватість, а містить висновок про ризик вчинення обвинуваченим повторного злочину та можливість його виправлення без позбавлення або обмеження волі.

Орган пробації забезпечує виконання покарань, альтернативних позбавленню волі (громадські роботи, виправні роботи з відрахуванням частини заробітної плати до бюджету, заборону займати певні посади або займатися певною діяльністю, звільнення від покарання з випробуванням). За засудженим до альтернативних покарань здійснюється пробаційний нагляд, що передбачає як контроль за поведінкою, так й індивідуальний план соціальної, психологічної допомоги, профілактичних і виховних заходів, які базуються на проведеній оцінці ризику вчинення повторного злочину та потреб. Виховну та профілактичну роботу здійснює працівник пробації, а не органу внутрішніх справ.

Щодо осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням, за рішенням суду застосовуються пробаційні програми психокорекційного змісту (наприклад, подолання агресивної поведінки, шкідливих звичок, психологічних проблем) або соціально-реабілітаційні програми (набуття позитивних соціальних навичок, соціального статусу, усунення або мінімізація негативних соціальних факторів).

Працівники пробації працюватимуть також в установах закритого типу для здійснення заходів підготовки засуджених до звільнення, координуючи ці заходи з підрозділами пробації за місцем проживання засудженого після звільнення або місцем розташування установ соціальної адаптації для звільнених. Тобто створюється система реального соціального супроводу звільнених, яка розпочинається з місць позбавлення волі.

Для виконання завдань пробації збільшується обсяг повноважень працівників. Так, на відміну від працівника кримінально-виконавчої інспекції, працівник пробації набуває статусу учасника кримінального процесу з відповідними обов'язками та правами. Працівник пробації

також набуває права отримувати безкоштовно від будь якого органу інформацію, необхідну для виконання завдань пробації. Крім цього, з метою здійснення нагляду працівник пробації має право відвідувати у будь якому місці та на будь якій території осіб, до яких застосовано пробацію, або викликати їх та отримувати від них пояснення. З метою підвищення ефективності завдань пробації до складу персоналу кожного підрозділу органу пробації планується введення посад психолога, педагога та соціального працівника.

Отже, у статті достатньо обґрунтовується необхідність упровадження в Україні служби апробації як органу виконання покарань, альтернативних позбавленню волі, а також як як дуже ефективного заходу кримінально-правового характеру до неповнолітніх, які скоїли злочин.

Список використаної літератури:

1. Кошинец В. Необходимо шире применять наказания, альтернативные лишению свободы // Голос Украины. — 2006. — № 111(3861). — 20 июня.
2. Трубников В.М. Яким має бути відновне правосуддя у відношенні до неповнолітніх // Формування української моделі відновного правосуддя: Міжнар. конф. Київ, 10-11 лютого 2005 р. — К.: Український Центр Порозуміння, 2005. — Відновне правосуддя в Україні: Спецвипуск. — 102 с. — С. 79–81.
3. Янчук О. Сучасний стан та пріоритетні завдання реформування кримінально-виконавчої інспекції України в службу пробації — Режим доступу: <http://kvs.gov.ua/zmi/SuchasnyyStanPytannya08082014.pdf> — Заголовок з екрану.

ЧЕРКАСОВ С. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права,
кандидат юридичних наук

ЗАПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ ПРОБАЦІЇ В УКРАЇНІ

1. Важливий вплив на стан законності в Україні здійснює система кримінальних покарань та організація їх виконання. Оскільки нині суспільство прийшло до висновку, що покарання у виді позбавлення волі не є кращим засобом боротьби зі злочинністю, на порядку денному стоїть питання про скорочення об'ємів його застосування і пошуку шляхів розширення застосування альтернативних мір покарання.

2. Підвищення ефективності виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, є одним з концептуальних напрямків, передбачених Концепцією державної політики у сфері реформування Державної кримінально-виконавчої служби України, схваленої Указом Президента